Rimaszombat, [illegible]. október 19. 42. szám. Ötödik évfolyam.

Szerkesztőségi iroda:
Rimaszombat, Rimasor 25. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonczi-utcza 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négyhasábos petitsor térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont kiadóhivatala Rimaszombat Losonczi-utcza 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legczélszerűbben posta-utalvány utján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

Az ipartestület czélja.

Az uj ipartörvény életbe léptével megkezdett azon mozgalom közepett, mely országszerte s igy nálunk is élénken foglalkoztatja a közönséget, főleg iparos részről hallottuk felvettetni a kérdést, hogy tulajdonképen mit használhat az ipartestület azoknak, kik megalakitani akarják? s ha megalakittatik, általánosságra szabott kerete között érvényesülhet-e a mostani szakipartársulatok azon törekvése, hogy saját ipari czéljaikat megközelithessék?

Mindkét kérdés jogosult s érdemes arra, hogy eszmecsere tárgyává tegyük.

Az uj ipartörvény szerint az ipartestület arra van hivatva, hogy gondoskodjék, miszerint:

a) az iparosok és segédek között rendezett viszonyok álljanak fenn;

b) a tanonczok ügye rendeztessék;

c) az iparosok és tanonczok, vagy a segédek között felmerülő surlódások és vitás kérdések békéltető működés által biztositassék;

d) segélypénztárak létesüljenek;

e) az iparosok anyagi érdekeit szövetkezetek alakitása által előmozditsa;

f) a hatóságokat az iparügy tekintetében kellőleg tájékoztassa.“

Méltán kérdezhetnők már most azoktól, kik az ipartestület alakitásának hasznai iránt már előre is bizalmatlankodnak, mit tartanak ama viszonyról, mely köztük és segédszemélyzetük között fenn áll? Meg vannak-e elégedve, — hogy többet ne emlitsünk — azok képességével, szolgálatkészségével, különféle követelődzésével s azon eshetőséggel, hogy igen gyakran segédeik önkényének vannak kitéve főleg akkor, midőn segédmunkásaik távozásával vállalatuk sikere, vagyoni jólétük is koczkára kerülhet? — Kérdezhetnők, nem vezet-e romlásra azon mindenképen kárhoztatandó szokás, hogy egészen tanulatlan 9—12 éves gyermekek vétetnek fel tanonczokul 2—4 évre, kik már 15—16 éves korukban segédekké erőszakoltatván, alig tudnak többet, mint a mennyit rendes körülmények között az első féléves tanonczstul várni lehet.

Elég e bajokat jeleznünk, s rámutatnunk a fent a) b) c) alatti pontokra, melyek jövőre kedvezőbb állapotokat teremthetnek.

Valami leleményes fő azt mondhatná erre, hogy hát hiszen a mostani ipartársulatok is müködhetnek ez irányban. Hogy ez minő gyenge ellenvetés, azt mindenki, még a nem iparos is tudja, de hogy ezt kiválóan szakférfi által lássuk igazolva, ime idézünk egy szegedi kitünő iparos, Achim János, közelebb „Teendőink“ czim alatt megjelent munkájából:

„Maga a társulás a legtöbb helyen vagy igen tévesen, vagy épen nem vitetett keresztül. A régi czélok legtöbbje csupán az esetleg létező vagyonuk megtarthatása szempontjából **vette fel az ipartársulat czimét**. Felvette az alapszabályaiba, a törvényben és egyes mintákban megjelölt czélokat, melyeknek megvalósitására azonban egyetlen lépést sem tett. A vidéki városokban és nagyobb községekben nem tömörültek az iparosok nagyobb, általános ipartársulatokká, melyek hivatva lettek volna mind azon üdvös czélokat megvalósitani, a melyeknek jótékony hatása bevonta volna a szétszórtan maradt egyes kezdő iparosokat is.

Igy az egyes szétszórt anyagi és szellemi erőkkel — jobban mondva ezeknek hiányában — tehetetlenségre kárhoztatva tespedvén, nem alakithatták meg a törvényben kijelölt **iparbizottságokat**, melyek a munkaadók és segédszemélyzetük közötti viszonyokat igen üdvösen rendezhették volna.

Hogy pedig erre mily nagy szükség lett volna, azt minden iparos tudja. Mert ezen viszonyok oda sülyedtek, hogy ma a munkaadó és segédje egymásra nézve nem más, mint az ugynevezett „szükséges rosz“. Ugy szeretik egymást, mint a beteg az orvosságot: nem igen van inyére, de a „használért“ be kell vennie. Ugy állnak egymással szemben, mint a fizetett ellenség, a kikből kihalt az összetartozás, az érdekegység minden szikrája.“

Nem hinnők, hogy ezt megczáfolni lehetne. Ugyanazért idézzük müvének ama további sorait is, melyek a törvény fenti szakaszának d., e., f. pontjaiban foglaltakat megvilágitják; idézzük különösen azért, mert egy kiváló képzettségü iparos-iró közzétett nézeteiről szabad feltennünk, hogy iparos köreinkben méltányló elismerésre találnak.

Achim az iparosok érdekeinek előmozditását hitelrendezes, szövetkeztek alakitása és a vásárok szabályozása által véli elérhetőnek, tehát oly eszközök által, melyekkel csak testületek rendelkezhetnek.

Lássuk tehát egyenkint:

„Iparunk haladásának egyik legnagyobb akadálya a **tőkehiány**. Üzletőke hiányában természetesen hitelre szorulunk, hitel viszonyaink pedig tudvalevőleg igen ziláltak lévén, azok rendezésére van tehát legnagyobb szükségünk.

Ezen czélból hitelszövetkezetek alkotandók az iparosok egészségesebb elemeiből. Ilyen szövetkezetek összeköttetésbe léphetnének a jelesebb pénzintézetekkel, melyeknél az ilyen szövetkezetek olcsóbb, esetleg nyugodtabb kölcsönt eszközölhetnek ki, mint egyes felek külön-külön. Szóval minél olcsóbb és előnyösebb feltételü kölcsön szerzésére kell a szövetkezeteknek törekedniök.“

„Roppant viszás állapotok uralkodnak az iparosok legnagyobb részénél. Az üzletéhez a legtöbb iparos az anyagot saját versenytársától vásárolja. Az igy beszerzett anyagot primitiv mód szerint, puszta kézzel, tökéletlen eszközökkel feldolgozza, hogyan állhat meg amannak sokkal olcsóbb anyagból, uj, tökéletes eszközökkel vagy épen gépekkel berendezett mühelyben gyorsan s igy olcsóbban termelt czikkeivel szemben egy piaczon?

Gyors termelés és olcsó anyagszerzés tehát a verseny feltétele. És a mennyiben ezt egyesek el nem érhetik, szövetkezzenek többen tömegesen ezen czél elérésére.“

TÁRCZA.

Fővárosi levél.

(Apróságok. — A „T. ház.“ — Szinházak. — Divat. — Irodalom. — „Gondűző.“)

Megnyitások korát éljük. Nyitva áll a sándor-utczai szinház, hol a honatyák játszák le szerepeiket, az uj operaszinház, hol a „gixer“-ekkel jóllakhat a publikum, az akadémia, Kisfaludy-, Petőfi-társaság, a pajtáskodások egymás magasztalás főhelye. No de menjünk sorba. Tehát először is az országház. Az uj ülésszak (1884—1887) most kezdődött meg a király trónbeszédével, melyben több reform helyeztetik kilátásba s mielőbb a főrendiház átalakitását, uj hivatalnoki nyugdijtörvényt, az országos közmunkaügy rendezését, a bünvádi eljárást, közigazgatási bíróságot, bánya-, vizijogot, mezei rendőrségi törvényt. Végül hangsulyozta a legbensőbb viszonyt Németországgal és a többi hatalmakkal. Irányi Dániel most is felszólalt, hogy a királyi várlakon fekete-sárga zászló leng, hogy ő felsége miért nem az országházban nyitja meg az ülésszakot, holott Angliában is elmegy az uralkodó a képviselők közé, daczára, hogy asszony. Sok uj alakok láthatók a t. ház padsoraiban, a lámpaláz nyomása alatt, szűzbeszéden töprengve. Midőn az uralkodó a trónbeszédet tartá, a trón mellett álló egyik udvaronez elejté a királyi jogot jelző botot. Tisza sietett felvenni, s megfenyegette vele a 22 antiszemita honatyát . . . . **a trónbeszéd sorai között.**

Két szinház nyilt meg u. m. a sándorutczai és sugáruti. Minkettőben deficzittel dolgoznak. Abban is hasonlit a kettő egymáshoz, hogy mindkettőbe igen drága áron lehet bejutni; az utóbbinál rámegy a kis hivatalnok felhavi fizetése, az előbbinél sok képviselőnek egész vagyona.

Sok miniszterre ráillik egy szellemes franczia publiczista megjegyzése, ki igy védte miniszterelnökét:

— Azt vetitek szemére, hogy egyenkint félredobta vagy vagy szegre akasztá régi politikai elveit? Nincs igazatok. Az igazi államférfiunál olyanok a politikai elvek, mint a léghajósnál a magával vitt terhek, melyek csak arra valók, hogy egyenkint eldobálja, hogy „. . . . **annál magasabbra emelkedjék.**

— Hát a szinházak? kérdik tán olvasóim. Azok most kezdenek szüretelni. A 3 milliónál többe került sugáruton levő „m. kir. operaszinház“ javába müködik Podmaniczky báró intendáns vezérlete alatt, a várszinházban pedig a jeles müvész Feleky József, mint igazgató müködik jeles társulatával, melyben Blaháné is bent van. A nemzeti szinházban Delfit Adolf hatásos szinmüvét, a „Maucvoix gróf“-ot ismétlik, mint ujdonságot. Iránydarab a házassági elválást tiltó franczia törvény ellen, de miután a franczia parlament meghozta az elválást megengedő törvényt, a darab irányt vesztett. Egyes jelenetek hatottak, de általán kevés belbecscsel bir. A népszinházban az eddigi darabokat ismételgetik elég nagy közönség előtt.

Hölgyolvasóimat bizonyára érdekelni fogja az őszi divat. Elősorolok tehát pár őszi divatos öltözéket. Láttam divatos őszi öltözéket sima, mintázott mohzöld szövetből. A mély ránczokba rakott szoknyát majdnem egészen fedi a casaque drapirozott alja. A derékon elől orosz mellény van alkalmazva és a derékon echarpe, mely elől s hátul három ágba fut alá. Egy másik őszi öltöny aczélszürke szövetből, „rouge raizin“ szin szoknyával. A plisze szoknyából kevés látszik. A tunika hátul simán leomló, bőven ránczolt, elől kereken felhuzott. A rövid kabátka fehér selyem mellénynyel bir, s a nyaknál egy gomb tartja össze. Kettős gallér, zseb és kézelő minden disz nélkül, tüzött szegélylyel. Láttam köpenyeket barna brocat-selyemből, gyöngyös chenille-rojttal prémezve; továbbá prémes öltönyöket fekete bársonyból, levarrt selyem béléssel. A nyak körül, a szük ujjakon és elől végig finom vidraprém van alkalmazva.

Bizonyára jó néven veszik olvasóim, ha futólag az irodalomról is megemlékezem. Két jeles tollu iró megszünt tovább müködni, egyik a mostani, uj, másik a régi gárdából való. Egyik élte tavaszán 19 éves korában szenderült örök álomra. Neve: Kun Melánia. A másik vállait több évtized nyomta. Neve: Pompéry János. A tudományos társulatok nyári pihenőjük után javában müködnek, üléseznek. Irodalmi események közé tartozik az, hogy Schiller költeményeit Szász Károly és Vargha Gyula a nyáron leforditák, a többi között Szász a „Harang“-ot is lefordità. Jókaitól pedig egy közösügyes szagu, jelenlegi kormányt tulbuzgón dicsérő „magyar történelmi zsebkönyv“ jelent meg, de ez nem igen kelendő. Azért emlitém meg, mert nemrég pár heves vérü ifju az iró háza előtt ünnepélyes szónoklat közben égetett el belőle egy példányt.

Mikor a természet a kihaláshoz áll közel, sok uj lap szokott indulni. A publikum gabonája (már a kinek t. i. van) csürben áll, a hegy levét is hordokba zárták, van pénze, hadd nyuljon hát be a lajbli zsebébe, s áldozzon az irodalom oltárára. Egy lap jelent meg e hó elején Székely Aladár jó hirü kiadónál, mely közfigyelmet keltett. „**Gondüzö**“ ennek a neve, szerkesztve a magyar nemzet bármely osztályának számára, a magyar népnek, melyet „rég ver a teremtő, azt sem tudja, milyen lesz a jövője.“ A csapások egymásután sujtják. Csoda-e ha örömmel ragadja kézbe a „Gondüzö“-t, midőn már remélni is alig mer, midőn „azt sem tudja, hogy örüljön-e vagy buslakodjék.“ E jeles, olcsó, szép kiállitásu lapot a kitünő müforditó: Mártonffy Frigyes szerkeszti, s a legelső magyar irók csoportosultak köréje. Az eddigi számok is zamatos irályban hoznak közleményeket P. Szathmáry Károlytól, Mikszáthtól, Margittaytól, Sziklaytól és sok kedvelt irótól. Melegen ajánlom a közönség tömeges pártfogásába. **Foktöi Géza.**

Regényirodalmunk és az olvasók.

Hogy mi indit bennünket e párhuzam felállitására? A felelet egyszerü. Most kaptuk a „Regényvilág“ negyedik évfolyamának utolsó számával egyszersmind az ötödik évfolyam első számát, melynek gazdag tartalma meglep már csak azért is, hogy pályafutása ötödik évének elején sokkal jobb erőben van, mint valaha volt. Végignézzük az első négy évfolyam tartalomjegyzékét és a vaskos kötetekben oly bő tárháza nyilik a jobbnál jobb eredeti és forditott müveknek, hogy el sem tudjuk képzelni, mit csinált az a sok jeles toll addig, mig a Regényvilág hasábjain müködési tere nem nyilt.

A múzsa hallgatott, mert szavát nem akarták érteni. Kinek lett volna kedve irni, a midőn nem volt, ki müvét kiadja?

„Az anyagszerző szövetkezetek még nagyobb előnyöket nyujthatnak, ha a beszerzett anyag közös feldolgozására szövetkeznek egy szakmabeliek. Bizonyos czim alatt egy czéggé alakulnak ugyanis egy városban lakó valamely iparággal foglalkozók mind, — vagy ezek egy része. — A megalakult társulat tagjai a beszerzett anyagot közös mühelyben, (vagy külön-külön) közösen dolgozzák fel. — Az igy termelt czikkek egy közös raktárba gyüjtetnek, a honnan elárusittatnak; vagy a végett az egyes tagoknak vagy ügynököknek kiadatnak. Az eladott áruból nyert pénz egy közös pénztárba folyik be, egy szóval az ily szövetkezetek tagjai egy kézre dolgoznak."

„Sajátságos, de igen természetes, hogy amig a vásárok vevö közönsége napról-napra fogy, az eladók száma, különösen az iparosoké, ép oly arányban szaporodik. Mert az ebből és más körülményekből származó üzletpangás napról-napra több és mindig gyakrabban jelentkező szükséget idéz elő, melyek az iparost az egyedüli reménynyel kecsegtető pénzforráshoz, a vásárba kergetik.

Sehogysem állanak tehát a vásárok arányban az azokat látogató — többnyire — eladó közönséggel és a reájuk forditott költségekkel."

„Ezt is az ipartestületek feladatának nyilvánitom. Igenis azok feladata és azok azt aránylag rövid uton sikeresen keresztül is vihetik. Ugyanis minden megye területén alakulandó ipartestületek együttesen megkeresik megyei, illetve köztörvényhatósági bizottságaikat vásári szabályrendelet alakotása iránt."

Ime a felelet azoknak, kik az ipartestület czéljával, hasznával tisztában nem lennének.

A második kérdésre megfelel maga a szóban forgó törvény czélzata s méginkább a kormány által az ipartestületek részére kiadott alapszabálytervezet. E szerint az ipartestület élén egy legkevesebb 12 tagu választmány áll. Magától érthető, hogy e választmány tagjait az egyes szakipartársulatok választják megfelelő arányban saját kebelükből, kik ama választmányban szakipari ügyök előadóiul szerepelnek, mert másként nem is volna elképzelhető, hogy miként intézkedhetnének például asztalosok a czipészek iparügyeiben vagy megforditva; amiből ismét az következik, hogy az ipartársulatok a testületben is képezhetnek csoportot, s rendelkezhetnek különleges ipari czéljaikra gyüjtött vagyonukkkal — az iparhatósági választmány ellenőrködése alatt.

Közleményünket alkalmasabb szavakkal, mint Achim a maga müvét nem fejezhetjük be:

„Ha beigazoljuk tetterőnket, életképességünket, felülről is több támogatásra számithatunk. Helyzetünk szomoru volta, kivánalmaink jogosultsága el lettek ismerve a m. kormány, a törvényhozás és a sajtó által egyiránt. Mutassuk meg tehát, hogy érdemesek vagyunk a további támogatásra! Nehéz azt a beteget emelni, a ki maga is nem igyekszik emelkedni." **Sz.**

Gömör-Kishont megye közigazgatási bizottságának félévi jelentése az 1884. év első felére.

III. A kir. tanfelügyelő hatásköréből.

Iskolával nem biró 28 községünk közül csakis G.-N.-Hnilecz 150 tankötelese maradt iskoláztatás nélkül, mint a közvetlen szomszédos Sz.-N.-Hnileczi iskola, hova ezen község egyházilag tartozik, maga is tulnépes lévén, tankötelezeseinket befogadni nem képes.

Az ezen telepitvényes községben felállitandó iskola ügyében gróf Andrássy Manó földbirtokos urral 1879-ben megindított tárgyalás azonban már eredményre vezetett, mennyiben nevezett földbirtokos e czélra felajánlott s saját költségén átalakitott kényelmes épületben f. é. októberben megnyittatik az iskola, melynek fenntartási költségeit az emlitett birtokos átengedett 4 hold szántóföld, 1 rét, a szükséges tüzelőanyag és legelőjoghoz a község lakosai 320 frtot biztositottak.

Az iparos tanulók képzésére már fennállott 5 iskolához szerveztetett s megnyilt január havában hasonló uj iskola Rozsnyón 103 és Nagy-Röczén 48 tanulóval, a szervezés stádiumában van a putnoki, ratkói és tornallya-sajógömöri ipartanoda, melyek az $188^4/_5$-ik tanévben müködésüket megkezdik. — Ezekkel együtt tankerületünk 10 ipariskolával, 1 ipari tovább képző tanfolyammal és 4 ipari tanmühelylyel fog birni.

A tankötelezettség pontos végrehajtása állandó gondját képezte a közig. bizottságnak. — E czélból elrendeltetett, hogy a községi elöljáróságok a mulasztási kimutatásokat a végrehajtás ellenőrzéseül két hetenkint a kir. tanfelügyelőhöz küldjék be, ki esetről-esetre községenként intézkedett. — Ez által rendkivüli módon emelkedett ugyan a tanfelügyelői teendő s azt állandóan vinni nem is lesz képes, de a sikert egyelőre más uton biztositani nem lehetett.

A mulasztási birságpénzek a központba küldetnek, melyekből egy megyei iskolaalap alkottatik s ez eddig 31 frtot tesz ki. Habár a községi elöljárók a pénzbirságot csakis ritkán alkalmazzák, az iskolalátogatás nemcsak pontosabb, hanem lényegesen emelkedett az iskolába járók száma is.

Ebből kifolyólag emelkedett a tanitási eredmény, mit különösen a magyar nyelvnek szó és irásbeli elsajátitásánál tapasztalni. — A tanitók kivétel nélkül birják már a magyar nyelvet s annak helyes tánitási módszere is mindinkább terjed közöttük, ugy hogy a tótajku iskolák közül 63 másodtannyelvül fogadta el a magyart. Ezen eredményt nagyrészben a kir. tanfelügyelő személyes utbaigzitásának tulajdonithatni, ki ezen félév alatt is 29 napon 76 községben 94 iskolát látogatott meg s a körülményekhez képest intézkedett.

Két iskolát egyébiránt szükséges volt figyelmeztetni a közig. bizottságból is, a magyar nyelv sikeresebb tanitására, valamint két egyházközséget iskola épületeinek rendbehozatalára. . . .

Iskoláink haladását mi sem tünteti fel jobban azon adatnál, hogy az 1885. évi országos kiállitás nevelés-oktatási csoportjába 23, az iparoktatásiba 11 kiállitó jelentkezett a tanulók dolgozataival és taneszközökkel, előbbiek között emlitést érdemel a tótajku iskolák magyar nyelvbeni haladásának feltüntetése.

Hatáskörünkbe eső fegyelmi eljárás meginditásának szüksége nem fordult elő s tiltott tankönyveket nem találtak közegeink.

Tanitói fizetési hátralék behajtása iránt 3 esetben intézkedett a közig. bizottság, egyébiránt gondoskodott, hogy a tanitói fizetések pontosan szolgáltassanak ki.

Egyebekben a mellékelt statisticai kimutatás egésziti az ezen félévre vonatkozó tanügyi jelentésünket.

IV. A kir. főmérnök hatásköréből.

A kir. épitészeti hivatal személyes viszonyaira és ügykezelésére vonatkozólag a lefolyt félévre adatok nem szolgáltattak.

A budapest-vácz-kassai államuton a közlekedés mindenütt rendes és szabályos volt; a mütárgyak jókarban találtattak. April havában tartós esőzés következtében a Turócz és Sajó vize medrét elhagyván, Bejénél s a vigtelki határban az uttestet mintegy 20 emtr magasságban elöntötte. Egyéb kár nem történt.

A törvényhatósági utakon semmi lényegés változás elő nem fordult és semmi olyas nem történt, ami a közlekedésre gátlólag hatott s rendkivüli intézkedések szükségét vonta volna maga után.

A törvényhatósági utak fenntartására rendelt közmunka erő, 26314 igavonó marha, 9718 házas és 4697 házatlan zsellér után 13031 kétfogatu 232 egyfogatu igás és 72399 kézi napszámban rovatott ki a folyó 1884. évre, melyből megváltásra 3730 kétfogatu, 88 egyfogatu igás és 9593 kézinapszám jelentetvén be, 19892 frt 50 kr. értékkel természetben ledolgozandó kiosztatott az egyes vonalakra kiutalva 9301 kétfogatu, 164 egyfogatu igás és 62806 gyalog vagy kézi napszám.

Ezen közmunkaerőből a lefolyt félévben felszámoltatott 4224 kettős, 71 egyfogatu, 28371 kézinapszám; rendelkezésre marad 5175 kettős, 93 egyfogatu igás és 34435 kézinapszám.

A váltságösszegből hátralékban maradt 9615 frt, az utépitészeti javadalmazás és közmunkaváltságból befolyt 21867 frt, a lefolyt félév folyamában felhasználtatott 18052 frt, rendelkezésre marad 2915 frt.

A törvényhatóság területén használatban levő gőzkazánok száma teszen 78, ezekből vizsgálat alá vétetett 10, vizimalom pedig van használatban 148.

·/. alatt mellékeltetik a féléves táblás kimutatás.

A megye területén fennálló távirdák állapota és forgalma a jelen viszonyoknak megfelelő volt. A vezetékek jókarban voltak és a folyó év első felében semmiféle oly akadály vagy nehézség fel nem merült, melynek elháritása a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartoznék.

V. A kir. ügyészség hatásköréből.

A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati és pelzőczi fogházak állapotában az 1884. év első felében lényeges változás nem történt, a fegyelem ugy az őrségnél, mint a letartóztatottaknál rendes, az élelmezés szabályszerü, az egészségi állapot kielégitő volt, a tisztaság fenntartására a zárkák szellőzésére s a fertőtlenitésre kellő gond forditatott.

Rabélelmezés czimén Rimaszombatban 1399 frt $06^{89}/_{100}$ kr. adatott ki, Pelsőczön 1307 frt $80^{55}/_{100}$ kr., összesen 2706 frt $87^{44}/_{100}$ kr.

Rabtartási költségtéritményül pedig befolyt Rimaszombatban munkakeresmény czimén 190 frt $71^3/_4$ kr., téritményekből 426 frt 96 kr., összesen 617 frt $67^3/_4$ kr. — Pelsőczön munkakeresmény czimén 44 frt $48^1/_2$ kr., mihez képest az állam által fedezendőnek maradt Rimaszombatban 781 frt $39^{14}/_{100}$ kr., Pelsőczön 1263 frt $32^5/_{100}$ kr., összesen 2044 frt $71^{19}/_{100}$ kr. — Megjegyzendő, hogy a rabtartási költségtéritmény ugy a Rimaszombatban, mint a Pelsőczön letartóztattak után együttesen kezeltetik, egy összegben van kimutatva s külön nem választható.

Ingyen rabnapszám pedig felhasználtatott Rimaszombatban 3911, Pelsőczön 1497, a kosárkötésnél 1211, összesen 6619.

A letartóztattak létszáma következőképen változott:

Rimaszombatban átvétetett az előző félévről 40 férfi, 6 nő, a lefolyt félévben szaporodott 389 férfi, 57 növel, letartóztatva volt összesen 429 férfi 63 nő, fogyott ellenben 384 férfi 56 növel, s igy a következő félévre átvétetett 45 férfi és 7 nő. Ezek közt elitélt 29 fi 4 nő, fellebbezés alatt 9 fi 1 nő, és vizsgálat alatt 7 fi 2 nő.

Pelsőczön átvétetett az előző félévről 33 fi 4 nő, a lefolyt félévben szaporodott 267 fi 52 növel, volt összesen letartóztatva 400 fi 56 nő. Ezek száma fogyott a félév folyamán 253 fi 51 növel; a következő félévre átvétetett letartóztatva 47 fi 5 nő, mind elitélt.

A rimaszombati fogház tultömöttsége miatt innen Pelsőczre szállitatott át 34 fogoly, javitó intézetbe Aszódra szállitatott 1, Munkácsra vitetett fogságának kiállása végett 1, Mária-nostrára 1, Váczra 5, Lipótvárra 1, Pelsőczről Rimaszombatba vissza 1 és az egri kir. ügyészséghez 1.

A letartóztattak száma feltünő növekedést mutat, minek egyéb oka az, hogy a csendőrség buzgón és sikeresen müködik.

Rimaszombatban a várostól 1500 négyszög öl térfogatu terület béreltetett fonási munkára alkalmas füz dugványnyal beállitás végett. A beállitás rabnapszám munkával megtörtént s ugyanily munkával a kapálási müvelet is szorgosan végrehajtatott.

Ki vállalkozott volna egy eredeti magyar regény kiadására, midőn nem volt, a ki azt megvegye. Nem, mintha oly szegények lettek volna olvasóink, hogy könyvre épen nem jutott nekik, . . . hanem másutt a baj.

Minden jobb háznál tarka gyüjteményét találjuk annak, mit a kül- és belföld csecsebecsékben termel, csak — könyvek nincsennek. Az asztalon hever ugyan néhány diszkötés némi tartalommal is, képgyüjtemény, imitt-amott egyik-másik ujdonság, mely sem jó, sem rosz, hanem hát divatos — és ezzel a ház szellemi kincsei ki vannak meritve.

De nem! A ház urnőjének hálószobájában, a szekrényen néhány jelesebb mü fekszik, de oly állapotban, hogy csak a legnagyobb türelemnek köszönheti, a midőn a hölgy előkelő szobájában, a legtisztább és legfinomabb holmi között, selyem és bársony között heverhet. Rossz könyvek, piszkos olvamány, a mit ily finom hölgynél fel sem tételeztünk volna. Nem a tartalomról van itt szó, mert valószinüleg Jókai, Mikszáth, Tolnai, Beniczkiné, egy-más jelesebb irónknak müve — piszkos csak kivülről. A kölcsönkönyvtárak példányai. Persze sok mindenféle társaságban megfordultak már. De hát olcsó és ugyanaz a hölgy, ki keztyüért évenként két-háromszáz forintot költ, fukar mint egy uzsorás, midőn könyvekről van szó. Nem mintha nem volna a legbuzgóbb olvasó, de ugy vélekedik, mire való a kölcsönkönyvtár, ha magunk is megvesszük a könyveket? És mire való a könyv, ha egyszer átolvastuk? Kidobott pénz! — Ez utóbbi nyilatkozat még azt a gyanut is ébreszti bennünk, hogy az olvasónő szivesebben foglalkozik oly könyvvel, mely egyszerü átolvasás után teljesen elveszti értékét. Igy persze érthetővé válik a könyv tábláján látható mindenféle zsir, viaszk, dohánypecsét . . . . és csak épen hölgyünk demokratikus érzelmeinek örvendünk, ki a szakácsnékkal és más hasonló foglalkozásu egyénekkel egy és ugyanazon tálból veszi szellemi táplálékát.

A kölcsönzött könyv ritkán van oly külső mezben, mint a milyennek azt kivánnánk, hacsak nem egészen uj. Minél érdekesebb valamely könyv belső tartalma, annál tisztátalanabb külseje és igen gyakran ép azon a lapon, melyen valami paradicsomi jelenet játszódik le, oly nyom pompázik, melynek tokzata eredete épenséggel nem egyezik a költő aeshetikai intentióival.

És nem utolsó ellenvetés a kölcsönkönyvtárak ellen az sem, hogy a ragályos betegségek terjedésének ezek nagyban előmozditói. Megfontolásra méltó e szempont, mindég és mindenütt, de különösen a jelen időben, midőn egy borzasztó járvány járja be a világot. A járványos beteg kezéből kikerült könyv nem egyszer volt már a következő olvasóra nézve betegség vagy halál oka.

A kritikusok, kik vagy erkölcsi felháborodásból itélik el, átkozzák meg a könyveket, vagy titokban élvezve elolvassák azokat, hogy aztán tépjék szét, bebizonyitandók ez által, hogy éles tollal rendelkeznek — a kölcsönkönyvtárak javára dolgoznak. A rosz könyveket nem veszik, a jókat nem olvassák. De ez állapotokat kevésbé lehet a kritikusok, mint a közönség rovására irni. A hol nagy a zaj, odacsődülnek a kivánesiak, ha száz esetből tudják is, hogy megint csak nagy hü-hó semmiért.

A kölcsönkönyvtár nagyon érdekes hely, megérdemli, hogy visszatérjünk oda. Az iró itt igen hálás tapasztalatokra tehet szert. Itt nyilvánitja a közönség, hogy tulajdonképen mit kiván. Szereti az izgató, pikáns, könnyed olvasmányt, az üres szellemet és csiklandoztató phrasisokat . . . szereti a franciát. Megtanulhatja itt az iró, hogy a közönség sem épülni, sem okulni, hanem csak mulatni akar. De meglepi őt a takarékosságnak itt nyilvánuló különös neme is. A legvagyonosabb hölgy is képes a legérdekesebb regény folytatásával addig várni, mig a következő kötet rendelkezésére állhat és a könyvet nem veszi meg a világért sem.

És ha a salonhölgy egyszer az iróval találkozik, nem tud neki nagyobb bókot mondani, mint hogy leereszkedőleg közli vele, hogy legujabb könyvét most hozatta el — a kölcsönkönyvtárból. Csak a tudós, az egyszerü polgár, az iparos veszi meg a könyveket, melyekbe aztán testestől lelkestől elmélyed.

Pedig ha előkelőbbjeink, kik mindenütt ott ragyognak, hol szépet és nemest támogatni kell, rászánnák magukat arra, hogy mint az angolok és francziák teszik, ők is megszerezzék nemzeti irodalmunk kiváló és legjobb müveit — mily gyorsan megváltoznék a helyzet! A teremtő szellemeknek, a nép legmagasztosabb eszméi magyarázóinak nem kellene anyagi gondok felett siránkozni. A könyvek olcsóbb áron kelnének és a kevésbé vagyonos is könnyen megszerezhetné. És ami födolog, a salonban nemcsak selyembutor, de könyvszekrény is állana? A társalgásnak mily gazdag anyag, a szellemi szórakozásnak mily kifogyhatlan eszközét nyujtaná az ily válogatott könyvgyüjtemény! Es mily disz a szépen kötött könyv a szép faragásu könyvszekrényben! Az angol nem sok időt fordit az olvasásra, de megveszi a könyveket már csak azért is, hogy hazájának kiváló szellemei közelében legyenek és hogy a pompás diszkötések lakszobáját élénkitsék. A franczia megveszi a a könyveket önmaga gyönyörüségére és termei diszitésére. Miért ne tehetnénk mi is ép ugy, holott nincs más óhajunk, minthogy nemzeti irodalmunk emelkedjék, virágozzék!

Önkénytelenül irja ezeket tollam, midőn ismételten nézem az előttem fekvő „Regényvilág" uj folyamának első füzetét.

E lap tüzte ki programmjára, évenként csekély előfizetési összegért ugyannyi jó, szép, nemes és mulattató olvasmányt nyujtani előfizetőinek, mint a mennyi pénzbe ugyanennyi kötet kölcsönzési dija a kölcsönkönyvtárakban kerül.

Hiszen annyi szépet és jót mondottak már e lapról, annyira megdicsérte a sajtó és a nagy közönség, miszerint valóban azt kellene hinni, hogy nem hiányzik egyetlen müvelt ember asztaláról sem.

Pedig aki a lelkes hangon tartott előfizetési felhivás sorai között olvasni akar és tud, észreveheti, hogy az a bizalom, melyen a jövő épül, a multban nem vált be a legbiztosabb alapnak. És ha okát keressük, ki tudna rámutatni? Senkisem! A „Regényvilág" nemcsak jó lap, de a hason irányu folyóiratok között a legjobb. A „Regényvilág" tartalmát nemcsak jó regények képezik, de a külföldi és hazai irodalomnak egyaránt legjelesebb termékei. A Regényvilág tárczái nemcsak mulattatók, de finom izlésre vallók, kitünőek is, ugy, hogy értékük megmarad az átolvasás után akárhány ujabb alkalomra és igy egyesülvén benne minden kellék, megérdemli a legszélesebb leghazafiasabb pártolást.

A rozsnyói kir. járásbiróságnál a mult félévről átvétetett 5 fi, 2 nő; a félév folyamán szapordott a letartóztatottak száma 105 fi, 27 nővel. összes letartóztatottak száma volt 110 fi, 29 nő; fogyott 106 fi, 25 nővel, a következő félévre átvétetett 4 fi. 4 nő; kik közül elitélt 4 fi, 3 nő; vizsgálat alatt 1 nő. — Rabtartási költség kiadatott 164 frt 05 kr., téritmény befolyt 8 frt 32 kr., az állam által fizetendő maradt 155 forint 71 kr.

A nagyrőczei kir. járásbiróságnál átvétetett 2 fi, 2 nő, szaporodott 62 fi-, 15 nővel, fogyott 59 fi 13 nővel; a következő félévre átvétetett 3 fi. 2 nő, kik közül elitélt 1 fi. 2 nő; vizsgálat alatt áll 2 nő. Rabtartási költség kiadatott 163 frt $34^{15}/_{100}$ kr. s minthogy téritmény semmi be nem folyt, egészen az állam által fedezendő.

A rimaszécsi kir. járásbiróságnál az előző félévről átvétetett letartóztatásban 3 fi, szaporodott a lefolyt félévben 54 fi. 7 nővel; átvétetett a következő félévre 3 fi és pedig elitélt 1, vizsgálat alatt 2. — Rabtartási költség kiadatott 31 frt 33 kr, téritmény nem folyt be semmi s igy az egész kiadás az állam által fedezendő.

A tornallyai kir. járásbiróságnál átvétel nem történt. szaporodásként behozatott 74 fi, 17 nő; fogyott a felév folytán 70 fi, 17 nővel; átvétetett a következő félévre 4 fi, kik közül 3 elitélt, 1 vizsgálat alatt. Rabtartási költség kiadatott 50 frt 23 kr., mely kiadás, minthogy fedezetül semmi be nem vétetett, egészen az állam által fedezendő.

A börtönvizsgáló bizottság ugy a rimaszombati és pelsőczi, valamint a rozsnyói, nagyrőczei, rimaszécsi és tornallyai kir. járásbirósági foghizakat két hónaponként előre ki nem tüzött napon megvizsgálta, azokat jókarban levőknek, tisztán tartottaknak, jól szellőzötteknek találta, az élelmezés szabályszerü; az egészségi állapot kielégitő volt, tultömve két izben találtatott a rimaszombati központi fogház, minek következtében Pelsőczre szállittattak át a feles számmal levő letartóztatottak.

Mellékeltetnek a szokott félévi táblás kimutatások.

Telekkönyvi reformok.

Évek óta irnak, évek óta beszélnek róla s évek óta nincs semmi látszatja. Vagy talán épen azért nincs? Ó nem. Az a sok czikk szak- és napilapokban, az a nehány munka a könyvkereskedők kirakataiban és azok az 1883. és 1884-iki szaktanácskozmányok az igazságügyministerium kebelében mind nem meritették még ki eléggé a tárgyat. A szó elrepül, a czikket eltelejtjük, a szakmunkáknak pedig csak a czimeit olvassuk el a könyvkereskedő kirakatában, mert hogy tartalmukat is elolvassuk, megkellene azokat vennünk, de ilyesmire pénzt kidobni kár, mikor arra a forintra nagy azükségünk lehet a kártyaasztalnál, a söresarnokban, korcsmában vagy kávéházban. És igy nem a nagy közönség, de még a szakkörök sincsennek eléggé tájékozva a messze jövőkbe kiható nagy fontosságu reformkérdésekről, holott azok nemcsak a szakembert, de minden adózó honpolgárt igen közelről érdekelnek, mert évekre terjedő és milliomokba kerülő óriási munkának foganatbavételéről és nem kevesebbről, mint a k ö z h i t e l m e g s z i l á r d i t á s á r ó l van szó. Oh az senkire sem lehet közömbös, hogy ezen milliókba kerülő munka miként vitetik keresztül? Vajjon az az óriási összeg, mely az amugy is már nagyon megterhelt szegény adózó népnek véres verejtékkel szerzett fillereiből gyül, valóban elkerülhetetlenül szükséges és az egész hazára hasznos és üdvös reformokra fordittatik-e, avagy elhibázott czélokra fecsereltetik el? És vajjon az a közszükség parancsszava által indokolt hasznos és üdvös reform a maga teljes egészében komoly és higgadt s a hosszas gyakorlat tüzpróbáját kiállott nézeteken alapuló és minden részében tervszerüen összefüggő rendszerrel, avagy minden komolyabb terv és rendszer nélkül szélhámos felületességgel félrendszabályok mellett vitetik keresztül? „Több világosságot!“ mondotta Goethe. „Több világosságot!“ hangoztathatjuk mi is, és ne szünjünk meg soha ezt uton és utfélen hangoztatni. O, nekünk nagyon, de nagyon szükségünk van a több világosságra — fejeinkben, elveinkben, erkölcseinkben és cselekedeteinkben. Rajta kell lennünk, ha édes hazánkat igazán szeretjük, hogy minden kérdést teljes világitásba helyezzünk, mert a társadalmat mozgató nagy kérdéseket is ép ugy, mint valamely személyt vagy tárgyat, csak akkor ismerhetjük meg tisztán és teljesen, ha azok minden oldalról egészen meg vannak világitva. A telekkönyvi reformokra vonatkozó nagy horderejü kérdéseket is elengedhetetlenül szükséges minden oldalról teljesen megvilágitani. De hogy ezt tehessük, az érdeklődést minden irányban és a lehető legszélesebb körben föl kell kelteni, a mi ismét csak ugy történhetik meg, ha az ide vonatkozó szakmunkákat megszerezzük, át s áttanuljuk, a tett javaslatokat meghányjuk s vetjük, és észrevételeinket nem rejtjük véka alá, hanem szak- és napilapokban vagy önálló munkákban nyilvánosságra hozzuk oly czélból, hogy a törvényalkotásra hivatottak, a fenforgó kérdéseket minden oldalról megvilágitva látván, kiválogathassák a fölmerült eszmékből és javaslatokból a leghasznosabbat és legczélszerübbet.

A telekkönyvi reformokat tárgyazó összes eddig megjelent munkák közül „Milyen legyen a telekkönyvi reform?“ czimü, Tettey Nándor és társa budapesti könyvkereskedő czég bizományában megjelent könyv (ára 1 frt) maga elég arra, hogy az érdeklődést minden irányban és a legszélesebb körben felkeltse, mert a lehetőségig hü és teljes képét adja nemcsak az ujabban megindult telekkönyvi reform mozgalmaknak, hanem a telekkönyvi intézménnyel összefüggő (közjegyzői törvényjavaslat) vagy reá kiható egyéb reformmozgalmaknak is keretébe felölelvén minden eszmét és minden javaslatot, amely közvetlenül vagy közvetve telekkönyvi intézményünknek előnyére vagy hátrányára lehet.

A legközelebb összeült uj országgyülés bizonyára még ezen évi ülésszakában tárgyalni fogja a közjegyzői törvény módositásáról szóló, már beterjesztett törvényjavaslatot, és tárgyalni fogja minden valószinüség szerint a telekkönyvi különös betétek szerkesztéséről és a telekkönyveknek a földadókataszterrel való egyidejüleges összhangzásbahozataláról szóló, talán eddig már kész törvényjavaslatot is. A telekkönyvi és vele összefüggő reformkérdések felett tehát nemsokára az eszmének nagy harcza nemcsak a szakférfiak között, hanem az országgyülés mindkét házában, sőt a nagyközönség kebelében is várható. Valóban szerencsés gondolata volt szerzőnek, hogy épen időszerüen — kapóra jött — egy oly munkát bocsásson közre, a melyből nemcsak a telekkönyvi szakférfiak, hanem az országgyülés tagjai, a kir. közjegyzők, ügyvédek, községi és városi jegyzők s az érdeklődő nagy közönség is — a fenforgó reformkérdésekre vonatkozó anyagot (eszméket és javaslatokat) összegyüjtve találván — minden további és bővebb kutatás és utánjárás nélkül tüzetesen megismerkedhetnek a fenfotgó reformkérdésekkel és azokról egy más irányban magaknak véleményt alkolhatnak. E munkáról a „Telekkönyvi Közlöny“ f. é. 5. száma ekként nyilatkozik: „A telekkönyvi intézmény fejlesztésére nem lehet sikeresebb eszköz, mint helyes irányeszmékből kiindulva oly pozitiv alapot találni, melyre az üdvös reformok épületét biztosan lerakni lehet; jó és kielégitő törvények, rendeletek alkotásához csakis ilyen reform-eszmék vezetnek; értekezést vagy irott munkát, mely ilyenekben gazdag, mindig érdem szerint becsülni kell.

Egy hasonló munka most van sajtó alatt;*) szerzője nem más, mint az előbbi telekkönyveiből már előnyösen ismert Káplány Géza kir. törvényszéki biró ur. Volt alkalmunk a munkába körülményes betekintést tenni, azért állithatjuk, az valódi tárháza a gazdag ismereteknek és helyes eszméknek.“ Ugyanazon szaklap f. évi 6. száma pedig, miután a mü vázlatát előrebocsátotta, igy szól: „Felesleges mondanunk, hogy nagy horderejü kérdések midezek, melyekre a tisztelt szerző az ügy iránti valóságos odaadással, lelkesüléssel, kellő szakismerettel, meggyőző érveléssel és ritka elmeéllel felel. Ajánljuk e mü megszerzését nemcsak minden telekkönyvi tisztviselőnek, ha nem birónak, ügyvédnek, köz- és községi jegyzőnek, szóval minden telekkönyvi szakkedvelőnek egyaránt.“ A nem szakember is élvezettel fogja e müvet olvasni, melyben valóban ritka elmeéllel és meggyőző érveléssel van kimutatva, hogy hiteltelekkönyveinknek jelen zilált állapota gyökeres reformot igényel, s hogy viszonyainknak, körülményeinknek érett megfontolása mellett egyedül ez vezethet czélhoz. A munkának legérdekesebb része azonban a III. fejezet, a melyben azon kérdést tárgyalja, hogy mi módon biztosithatnók tartósan a telekkönyveknek a tettleges birtoklással való összhangzását, hogy lehetőleg állandóan hü tükrei legyenek a valóságnak? Ezen kérdésnél igen érdekesen fejtegettetik a hagyatéki, közjegyzői és ügyvédi kényszer, különösen pedig a közjegyzői novella 20. §-a. Azután szerző az ezen fejezet alatt fölvetett kérdésekre nézve önálló javaslatokkal áll elő, melyeket szakaszokba öntve formuláz és kimeritően indokol, és a melyekről ekként nyilatkozik: „Egy pillanat elég arra, hogy mindenki meggyőződjék miszerint csakis ezen rendszabályokkal irthatjuk ki gyökeresen a zugirászatot, biztosithatjuk a telekkönyveknek a tettleges birtoklással való tartós összehangzását, segithetünk a közjegyzők és ügyvédek helyzetén, és pedig nem a közjó rovására, hanem annak nagy előnyére, az egyéni szabadságnak nagyobb megszoritása és az egyéneknek különös megterheltetése nélkül. A munka további folyamában nagy szakavatottsággal fejtegettetnek a többi közt a fakultativ bevallási intézmény behozatalára, az előjegyzési és egyetemleges jelzálogi intézmények eltörlésére vonatkozó reformkérdések, melyeket szerző már korábbi Hiteltelekkönyveinkről és telekkönyvi reform kérdések czimek alatt irt munkáiban felvetett és megvitatott s a melyekről a „Telekkönyvi Közlöny“ mult évi 24. száma igy szól: „ . . . . a „Jogtudományi közlöny“-ben tekintélyes és előnyösen ismert nevek alatt megjelent czikksorozatban kitünő helyet foglal el Káplány Géza kir. tvszéki biró urnak Hiteltelekkönyveinkről czimü értekezése. Ezen kis mü kiváló figyelmünket megérdemli, mert e nemben az első, mely ügyes és bátor kézzel a kérdés lényegébe, a kimaradhatatlan Telekkönyvi reformokba nyul és azokat elősorolva, gyakorlati alkalmazhatóságukat mesterileg bizonyitja. Nem kevesebb — ha több becsesel nem — korollariumaként tekinthető, Tóth Gáspár selmeczbányai ügyvéd ellennézeteit szépen czáfoló „Telekkönyvi reformkérdések“ czimü dolgozata. Mindkét mü külön füzetben Tettey Nándor könyvkereskedésében, az első 40 kr., a másik 30 krért kapható. A szaktárs urak közül az, ki ezen müveket még nem birja, és a benfoglaltakat tanulmánya tárgyává nem teszi, valóban vétkezik a haladás ellen.“ Végre a IX. fejezetben a telekkönyvek ujjátalkotá a tárgyában a f. évi január 3-án az igazságügyminiszteriumban összeült szaktanácskozmány elé terjesztett törvényjavaslathoz a szerző 15 pontban teszi meg észrevételeit. Kötelességet vélünk teljesiteni, midőn e kiváló szakmunka iránt a nagy közönség érdeklődését fölkeltjük s annak megszerzését és tanulmányozását a legmelegebben ajánljuk.

De Káplány Géza a jogirodalom terén nemcsak telekkönyvi szakmunkáival tünt ki, hanem méltán figyelmet keltett birtokrendezési munkáival is. Már 1879-ik évben „Birtokrendezés Erdélyben“ czim alatt kéziratban egy kötet jogi tanulmányt terjesztett föl az igazságügyminiszterhez, a mely munka az 1880. XLV. t. cz. és az arra keletkezett utasitás megalkotásánál mint becses materiale lett figyelembe véve. 1880. május 2-án pedig a volt erdélyi, ugy a volt kraszna, középszolnok, zarándmegyei és kővárvidéki területeken a megszüntetett urbéri kapcsolatból fenmaradt jog- és birtokviszonyok rendezéséről, az irtványokról, arányositásról és tagositásról egy törvényjavaslatot irt és nyomatott ki, mely a képviselőházban Jókai Mór által beterjesztve és az igazságügyi bizottsághoz utasitva lett. 1883-ik évben irta „Az erdélyi birtokrendezési eljárásról“ cz. munkáját, melyet a m. kir. igazságügyminister 1883. okt. 20-án 2840/ I. M. E. szám alatt kelt rendeletével közhasznu műnek ismerte el és utasitotta az erdélyi összes kir. törvényszékek elnökeit, hogy azt a kir. törvényszék és a területén levő járásbiróságok hivatalos használatára egy-egy példányban az irodai általányból szerezzék be.

Szerencsét és sikert kivánunk szerzőnek közjóra törekvő buzgó munkálkodásához.

*) Azóta megjelen t. Szerk.

Hirek és vegyesek.

Személyi hir. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara választmányába póttaggá Baksay József rimaszombati kereskedő választatott.

Esküvő. E hó 16-án vezette oltárhoz H e r m a n B é l a számtiszt Rimaszombatban F e j e s T e r i k e kisasszonyt. Áldás kisérje a megkötött szövetséget!

Rozsnyón folyó évi november hó 9-én lesz a ref. templom szentelési ünnepélye, mely alkalommal a sárospataki főiskola énekkara is közre fog működni.

Adomány. A válykói ág. ev. népiskola több nemü taneszközt, Lenkey Lajos imolai volt tanitó özvegye pedig 30 frtnyi segélyt kapott a közoktatási miniszteriumtól.

A losonczi ág. ev. egyház folyó évi november hó 30-án tartja temploma 100 éves fennállásának emlékünnepét.

A megyei közigazgatási bizottság rendes havi ülését e hó 13-án tartotta meg Szontagh Bertalan alispán elnöklete alatt. A kir. adófelügyelő jelentette, hogy a folyó év szeptember hóban befolyt adóösszeg 18,000 frttal kevesebb, mint a mult évi ugyanazon hóban befolyt összeg. — A tanfelügyelő jelentette, hogy Putnokon szervezte az iparostanonczok iskoláját s hogy ezzel megyénkben 16 ipariskola és tanmühely van, melyekben 700 tanuló képeztetik.

A gömörmegyei magyar közmüvelődési egyesület folyó hó 27-én d. u. 2 órakor Rimaszombatban a megyeháza nagytermében választmányi ülést tart, melyben az első évi mükődés programja megállapittatik.

A miskolczi gőzmalom, mely egyike volt hazánk legrégibb müintézményeinek, e hó 13-ikán éji 11 órakor kigyuladt s az impozans öt emeletes épület a benne levő liszt- és korpakészlet a lángok martalékává lett. A szenvedett kár felülmulja az 500,000 frtot. Az épület több intézetnél volt biztositva s ezek között a legtekintélyesebb összeg „az első magyar általános biztositó-társaság“-ot terheli. A malom még 1864-ben épült s 5—10%-it adott évenkint a részvényeseknek. A tüz oka felől sokféle versio kering, melyek közt legvalószinübb az, hogy valamelyik kő kelletinél alább volt eresztve s ez gyujtotta meg a mellette levő lisztmennyiséget, mitől aztán az egész harmadik emelet — hol a tüz kiütött — lángba borult.

Kézbe nem adható levél. Folyó hó 12-ikén Beszterczebányáról a többek között egy levél érkezett a rimaszombati postahivatalba; mi ugyan még nem nagy ujdonság, de érdekessé teszi ezen levelet az, hogy azt, kihez czimezve volt, mindenki ismeri nemcsak Rimaszombatban, de az egész müvelt világon még sem lehetett kézhez szolgáltatni, holott az illető még csak el sem ulazott, — szólván a levél: „A jó Istennek Rimaszombatban.“

A csodagyerekek. A 4 és féléves Kovács Dezső és 7 éves testvére Ilka kik egy izben valóban bámulatos czimbalomjátékukkal Luxenburgban az udvart is elbájolták, a lefolyt héten két estve Rimaszombatban játszottak a „Casinó“ nagytermében; az előadást tekintélyes intelligens közönség hallgatta meg, s a kis naturalisták nem kevés tapsot arattak.

Öngyilkosság, Losonczon e hó 7-én egy fiatal szakácsné a robogó személyvonat alá feküdt, s az átrobogó vonat fejét elválasztotta a törzstől. Csak másnap vették észre, midőn a tehervonat az öngyilkosság szinhelyéhez ért.

A rimaszombati műfaragó szakiskola, melyben szeptember elejétől Hoffmeister Adolf, a homonnai hasonirányu szakiskola volt tanitója van alkalmazva, az országos kiállitáson két-két növendék rajz-, mintázási-, müfaragási, esztergályozási-, irás- és számtani összes dolgozataival lesz képviselve. A részben már kész tárgyakat volt alkalmunk látni s ennek alapján jelezhetjük, hogy a szaktanitó változás csak előnyére válik ezen nagy hányt pótló, az érdekelt szülök által hova-tovább jobban méltányolt szakiskolának, melybe ez évben is 8 uj tanuló lépett be s az összes szám 12 tanulóból áll. Mint értesülünk 3 növendékre van még hely, mire az érdekelt szülőket figyelmeztetjük. Ezen szakiskola két évi tanfolyamban müfaragókat és esztergályosokat képez ki, kik müfaragó, asztalos és esztergályos mühelyekben azonnal előnyös elhelyezést találnak s önállóan is gyakorolhatják ezen jövedelmező iparágat. A tanulók az elmeleti és gyakorlati teljesen dijmentes tanitásán felül havonkint 3—5 frtnyi segélyben s a vidékiek ingyen lakásban is részesülnek.

Veszet eb. Felső-Szkálnokon folyó hó 13-ikán egy asszony észrevette, hogy házi szárnyasai között egy kutya roppant vérengzést visz véghez. E miatt felbőszülve, seprüt ragadott s tyukjainak védelmére kelt, de a kutya, mely állitólag veszett volt, az asszonyt támadta meg s veszélyes sebeket ejtett karján és arczán. Megfigyelés véget a sebesültet a megyei közkórházba szállitották.

A nemzetközi lovarda, mely jelenleg városunkban időzik, nem nagy látogatottságnak örvend, pedig jóravaló erőkkel rendelkezik, csak az kár, hogy tagjai nem tudnak magyarul, mi sokat levon az egyes mutatványok értékéből.

A losonczi és losoncz-tugári iparos ifjuság önképző és segélyző-egylete e hó 12-én, alakulásának ötöd-éves évfordulóján szép ünnepet tartott. Miután az ifjuság a „Hymnuszt“ elénekelé, Busbak Ádám, egyesületi elnök ecsetelte a lefolyt 5 év történetét. Szondy János ipariskolai igazgató emelkedett hangu beszédben fejtegette az egyesület czélját, az ipar fontosságát s az iparosok müvelődésének és összetartásának szükségét. Draskóczy Zsigmond titkár elmondá, mily virágzó állapotban van már is az egyesület, mit leginkább a közönség pártolásának köszönhetni, kinek, valamint az igen szép számban egybegyült vendégeknek Pinchák Sándor egyesületi tag mondott köszönetett. A „Szózat“ eléneklésével véget ért az ünnep.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapesten a nemz. szinház bérhazában megjelent a „Magyar általános levelező 16-ik és utolsó füzete.“ E füzettel a magyar általános levelező teljesen be van fejezve, melyben a t. cz. olvasó közönség egy hasznos, de mondhatnók szükséges könyv birtokába jött, mely a nyelv és helyes irási szabályokon kivül a levélirás szabályait, 588 levél és más iromány, czég és reclam példákat tartalmaz. Hoz egy jól szerkesztet irodalom ismertetőt és a legjelesebb magyar költék müveiből mutatványokat; ismerteti a közlekedési intézeteket, nevezetesen a bel- és külföldi levél és kocsiposta közlekedési szabályait, a vasuti és hajózási közlekedést, az osztrák-magyar és külföldi pénzeket, mértékeket, sulyokat, állami és magán értékpapirokat végre a mü záradékát az idegen szavak tára képezi, a magyar irodalmi müvekben, magán és hivatalos iratokban, hirlapokban, folyóiratokban és társalgási nyelvben gyakrabban előforduló idegen szavak megértésére és kiejtésére. E gazdag tartalom eléggé tanuskodik a mü hasznossága és szükségessége mellett, mink még csak azt kivánjuk mondani, hogy ezen mü lévén egyedüli, mely az olvasó közönség rendelkezésein áll. Megrendelhető a kiadónál füzetekben, egy kötetben füzve és külön igen diszes kötetben.

CSARNOK.

A latin nyelv nemzeti költészetünkben.

Irta **Adolescens.**

A keresztyénség meghonosulásával hazánkban össze van kötve a latin nyelv meghonosulása is. Azok a számos idegenek, a kiket István király legkevésbé sem dicsérendő bölcsessége jónak látott az országban letelepiteni, nemcsak, hanem dus jövedelmü uradalmakba ültetni, az idegen classicus müveltséget kezdették terjeszteni, a mely egyelőre bénitólag hatott, később századokig tartó káros befolyást gyakorolt nemzeti irodalmunkra. — A régi kor hegedősei, a kik merengő lélekkel merültek a mult lezajlott szép napjaiba, szerettek regélni a honfoglalás dicső emlékekben gazdag eseményeiről, a kik lantjaikra vették az Árpádházi királyok egyik-másik nagy alakjainak hősi harczait; ezek a hegedősök a zengő hazai nyelvet művelték s ellene állottak egy ideig a nemzeti irodalmat elöléssel fenyegető latinismus áramlatának. — A csak névleg fennmaradt, de igen szép alakitásu müveket gyanitatni engedő király mondakör, élénken bizonyitja hegedőseinknek a nemzeti irodalom, közelebbről a magyar költészet érdekében kifejtett tevékenységét.

De lassanként a hegedősök is elmaradoztak s velük hosszu időre sirba szállott a nemzeti költészet. A latin nyelv hatása csakhamar kezdett feltünedezni az irodalom terén, már Béla király névtelen jegyzője történeti feljegyzéseit latin nyelven irja, majd utóbb a különben is idegen Rogér „Carmen miserabile“ czimü müvében szintén latin nyelven irja le a tatárcsordák pusztitásait.

Nem lévén azonban czélom és feladatom előadni azt a hatást, melyet a latin nyelv egész irodalmunkra gyakorolt, szorosan alkalmazkodom tárgyamhoz s azt igyekezem kimutatni, mennyire hátráltatta az nemzeti költészetünket fejlődésében s mily nehezen tudott az attól egész a jelenszázadig megszabadulni.

Már mindjárt legelső fenmaradt költészeti termékünk „Ènek Pannónia Megvételéről,“ mely állitólag a XV. században keletkezett, szembetünően magán viseli a latinismus bélyegét akkor, a mikor több helyen látunk a szövegbe beékelve latin szavakat. Ilyenek a többek közt:

Istent ők ott i-ádának
Háromszor Deust kiáltának.
vagy Deus! Deus! ott kiáltónk,
Bizonyságonk, hogy megárultónk.

A classicus római nyelv tulságos szeretete, a classicus irodalom remekeinek tanulmányozása eszközölte aztán azt, hogy a megkedvelt nyelv nemcsak negativ a magyar nyelv mellőzésével, vagy épen annak megrontásával mutatta ki a maga erejét és fenségét, hanem született a magyar férfiak tollából positiv alkotásu müvekre hivatkozhatott s századokon át uralta a tért a latin nyelvü költészet, mint olyan, melylyel sem kifejezési, technicai szépségben, sem tartalom, s eszmegazdagságban nem versenyezhetett a csekélyebb számu s alantabfoku képzettséggel biró egyének által müvelt magyar költészet. Ily magas fokon állott az a latin nyelvü idegen költészet, melynek egyik legnagyobb müvelőjében a XV-ik században élt Janus Pannoniust tiszteljük s valljuk minden idegen irodalmi nyelv fejtése mellett is büszkén magunkénak.

A költészetnek latin nyelven való müvelése azonban még nem lett volna olyan baj, melyet később az öntudatra ébredt s nemzetiségét becsülni tudó, arra féltékeny magyar irók pangó nemzeti irodalmunkhoz fordulván, könnyen el nem hagyhattak volna; hanem sokkal nagyobb, sőt igazi kárt okozott az, hogy a latin nyelv az akkori irók félszeg felfogása és negélyes használata folytán utat talált a magyar nemzeti irodalomban is, és szeltiben-hosszában alkalmazták nyelvünk természetével ellenkezőleg az idegen szavakat, miket, hogy azok annyira-mennyire magyar hangzásuak legyenek magyar, végzetekkel toldottak meg s ily módon bevitték irodalmunkba, közelebbről költészetünkbe is az u. n. konyhalatinságot.

A magyarnyelv századokon át édeskevés müvelőkre találván, annak elmaradottsága, szólásformákban s kifejzésekben való szegénysége mind hatalmas eszközlői voltak annak, hogy magas foku müveltséggel biró, költői lélekkel megáldott elődeink elforduljanak tőle s ezt vevén tekintetbe, bizony alig kárhoztathatjuk nagy Mátyásunkat, ha fennen repülő lelkének nem lévén képes elég tápot adni a magyar nyelv, különben lángoló hazafisága daczára is udvarában nagyobb tért engedett az idegen irodalmi nyelv képzésének. A nemzet aztán annyira beleélte magát a latinismusba, hogy mint előbb említém e korból fennmaradt csekély költészeti termékeink csakugy hemzsegnek az idegen szólásformák és kifejezésektől.

A XVI. század fennmaradt költészeti müvei szintén azt mutatják, hogy költőink a meghonosodott latinismus uralmát sehogysem tudták lerázni. Azon kor volt ez, mikor nt. Szilády Áron mondja*): „a latin nyelvü verselés nemcsak szégyenére nem vált a költőnek, hanem igen sokszor kötelesség gyanánt állott előtte, melyet mind a közönségre, mind magára való tekintetből teljesitenie kellett,“ azon kor volt ez, melyhez történetünkben annyi fájdalmas, kinzó emlékek füződnek, a melynek fiait, dalnokait annyi bubánatos gondolat bántotta, annyi kinos érzelem tépte és mégis ritkán, elvétve adtak annak haugot az édes hazai nyelven. A vallási lyra talált müvelőket, de az egyházi hymnusok közül egyet sem találunk, a mely eredeti tisztaságát a latin nyelvvel szemben megtudta volna őrizni. Hogy csak egy pár példát emlitsek is: Vásárhelyi András igy énekel:

Fordojts hozzánk az confessorokot. } Ének szűz Máriához.
egy más helyen: Martiromoknak ő sok kényallási }
Péchy Ferencz. Mindszent octávája, hogy mikoron volna
Batizi András: Mely sentenciával téged vágjon ketté.
(az istenfélő Zsuzsánna asszony.)
másütt: Intsed, hogy tértenek poenitentiára.
(Jónás prófétának históriája.)
Szk. Horváth András: Pápa hatalma az mig regnála.
(Panasza Krisztusnak.)

De e század végén annyira szinültig telt az űröm pohara, annyira dulta a bánat a kebleket, hogy azt többé elnyomni nem lehetett s a fölzaklatott nemzeti érzület megtalálta a maga dalnokát, az utolsó vándor hegedős Tinódy Sebestyénben, a kinek alacsony származása, szegény sorsa egyrészről nem engedék meg a classicus nyelvek mélyebb tanulmányozását és elsajátitását, másrészről szorosabban füzte őt a néphez s költői lelke annak nyelvén fejezé ki gondolatait. Történeti énekei jórészben mentek a latinismustól, de egyszersmind élénken feltüntetik azt a különbséget, a mely létezett az erő és eszme nélküli s döczögős nyelvü nemzeti költészetünk és a szépen folyó, tartalmilag és alakilag a nagynevü classicus irók müveire emlékeztető latin nyelvü költészet között van. Még Tinódynál is tősgyökeresebb magyar, a formai csinra törekvő első szerelmi dalnok, az epedő Balassa Bálint, a kinek nyögő panaszai, bánatos sóhajtásai olyan szépen verődnek össze zengzetes szerelmi dalokká, virágénekekké. Látva ennek a kornak latinismusát, igazán jólesik végig tekintenünk Balassának az idegenszerüségtől ment költeményein s jól esik nekem is, noha nem tartozik szorosan tárgyamhoz, e helyen ezt megemliteni.

A XVII. században a Balassa által müvelni kezdett világi lyrának több dalnokai akadtak, számos u. n. virágénekekkel találkozunk a nélkül azonban, hogy azokon Balassa törsgyökeres magyarsága észrevehető lenne, sőt inkább a még most is tulnyomólag müvelt egyh. költészettel együtt nagyon is érezhető rajtuk az ismeretes stylu konyhalatinság. — Az epikus Zrinyi kevésbé, de Gyöngyössy igenis megtölté verseit latinos szavakkal. Igazán sajnálatra méltó mutatványa egyvelges költői nyelvének, különösen „Porból megéledett Phönix“ czimü nagyobb elbeszélő müve és „Palinodia“ czimmel nevezett kissebb szabásu költeménye, hol lépten-nyomon találkozhatunk efféle rimléssel.

Ha dülni találtak néha triumphusim,
A kik felállottak voltak fautorim
Értemért. élteket adó curtiusim,
Kik fejemhez tették ujonnan laurusim.
vagy, Ismérem ki légyen armaturájával,
Mely a siró nymphat biztatja ily szókkal.
(Palinódia.)
ismét: Egy öreg cupressus magát térjesztette.
(Porból megéledett Phönix.)

Ugyanő oly kirivó módon alkalmazza egyik-másik müvében a classicus föld helyneveit, főleg a mythologiai és történeti személyeket, hogy azt valóban nevezhetjük szélsőségben járásnak s méltán kételkedhetünk az iránt, hogy vajjon nem szült-e az korában is visszatetszést? nem hihetvén azt el, hogy azon korban is mindenki apróra szedve ismerte volna Rómának mythologiai és történeti alakjait. — Mi csak bosszankodással tudjuk olvasni az efféle sorokat:

Sir Laodemea Protesilausért,
A rab Hypermnestra kesereg Linusért.
Ohajt, hal s vész Phaedra az Hyppolitusért
Leanderért Herő és Biblis Kaurusert,
(Porból megéledett Phönix.)
vagy: Nem volt a Julia kisebb Pompejushoz,
Nem Artemisia az Mausóleushoz,
Sem a Sulpicia kedves Lentulushoz,
Sem pedig Aleeste ifju Admitushoz.
(Porból megéledett Phönix.)

A latinismus nem hagyta érintetlenül a XVII. század végső tizedeit élt, inséges rabságban kesergő grót Koháry Istvánt sem, kinek Munkácskeő várában irott költeményeiben számtalan oly helyet találunk, mely azt mutatja, hogy azt a nyelvet, mely hazánkban a közigazgatás és törvénykezés teréről leszoritotta az édes honi nyelvet, nemcsak, hanem az irodalomba is beförközött, s mint szerény munkácskámból látni lehet, költészetünk pangásának nagy mértékben előidézője volt s eredeti magyar jellemét, ősrégi sajátságait elferditette, s tisztaságát veszélyeztette; mondom ezt a latin nyelvet Koháry sem feledhette, s költeményeiben, ilyen s efajta kifejezések közönségesek, mint:

Pikétet Quindecit csendesen játszának,
vagy: Meg is adák néki passus céduláját.
ismét Sokféle practicat miként koholjanak.
(Vasban vert rabnak bus elmével fáradva, versekben vett sétálása.)

Abban az időben nagyon szépnek és természetesnek találták az ilyen sorokat:

Sok szép discursusit papirosra tettem.
(Tunya, mit heveréssel leirt verseknek első része után következik 2-ik része.)
valamint: Uram! ha a végső sententia mellett stb.

Mint ugyancsak ez időszak termékére felhivom a t. társulat figyelmét zsoltárainknak Szenczi Molnár Albert által eszközlött fordítására, mely zsoltárokat átolvasva kiki meggyőződhetik arról, mennyire rosz izlése, romlott magyarsága volt azon kornak, midőn a különben tudományos, zsoltáriró, meleg, költői kedélyü Molnár Albert is annyira elferditi, megrontja latinismusával hangzatos nyelvünket.

A XVIII. század földerülte sem hozta be költészetünkbe az ohajtott tisztaságot. Az ausztriai ház gyáva és rosz lelkü uralkodóitól vérig sértett nemzet haragja, mint sötét felhő villámot rejtve méhében, — kelt fel a Rákóczy-féle szabadságharczban. A nemzet tuláradott lelkesültséggel sorakozott a szabadságért vivó zászlók alá, s ekkor a lángoló, hazafiui érzelem buzditó csatadalokban nyilatkozott, s a harczra ösztönzött nagy és szent ügyért küzdő katonák dalolták. Az u. n. kuruc-dalok inkább a népköltészet termékei, miért azokban a magyar nyelv a maga egyszerüségében és tisztaságában jelenik meg.

(Vége következik.)

1) Régi magyar költők tára.

Hivatalos közlemények.

Gömör-Kishontmegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

8834. sz. — A nagyrőczei-, rimaszombati-, rimaszécsi és tornallyai járásbeli szolgabirói hivataloknál üresedésben levő 360 frt évi javadalmazással ellátott közigazgatási gyakornoki állomások betöltésére pályázat nyittatik s mindazok, kik ezen állomások valamelyikét elnyerni ohajtják felhivatnak, hogy a törvény által megkivánt képességöket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó év és hó végeig Rimaszombatban az alispáni hivatalnál adják be.

Rimaszombat, 1884. évi október hó 1-én alispán helyett

Ujházy, főjegyző.

Felelős szerkesztő: **Bodor István.**

Nyilttér.*)

7. **Az orvosok mikép vélekednek Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsairól.** Humitsch Gyula kerületi orvos Millstadtban (Karinthia) ezt irja: „Kérek még három dobozzal a svájczi labdacszkból, melyekkel már is nagy sikert értem el.“ — Boschitz Antal kerületi orvos Winklernben (Felső-Karinthia) igy irt: „A küldött svájczi labdacsokat makacs székrekedésnél a legjobb eredménnyel használtam.“ — Dr. Gaisberger János gyakorló orvos Gunskirchenben (Wels mellett) ezt irja: „Sziveskedjék még 10 doboz svájczi labdacsot küldeni, a labdacsok hatása kitünő.“ — Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsai a magyarországi gyógyszertárakban, egy dobozzal 70 krért kaphatók.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vál al felelőséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Egy bebutorozott szoba.

Rimaszombatban Losonczi-utcza 48. b. sz. a. Benyo Béla-féle házban egy kényelmesen bebutorozott szoba magános férfi részére jutányos áron kiadó.

Értekezhetni **Jakabfalvy Béla** urral.

Hirdetmény.

Nagy-Rőcze városában a főpiaczon levő **nagy vendéglő** — konyhával, étteremmel, ivó- s vendégszobákkal és istállókkal — az 1885-ik év január hó 1-től számitandó 3 egymásutáni évekre **mérésre** kiadandó. Kik ezen üzlet vezetésére alkalmasak és jártasak, jelentkezhetnek **Kohn Sámuel** nagyrőczei regalebérlő urnál Nagy-Rőczén, hol a feltételek is megtudhatók. — A vállalkozó csak keresztény lehet.

Hirdetmény.

2192. sz. — A rozsnyói járás területén levő s a rédovai iskola-alap tulajdonát képező 57 hold területen létező fa f. évi október hó 20. esetleg november 17-én nyilvános árverésen fog a hely szinén Rédova községben eladatni, mihez a vevők ezennel meghivatnak. Az árverési feltételek alulirottnál bármikor megtekinthetők. Rozsnyó. 1884. szeptember hó 27-én.

2—3 **Kubinyi Géza,** szolgabiró.

100000 db tégla eladó.

Jánosi községében 100,000 db legjobb minőségü tégla — oly nagyságban mint a Rimaszombat városa által készittettek — eladó **Borbély Lászlónál.**

Árverési hirdetmény.

A jolsvai gyümölcstenyésztő társaság közgyülési határozatánál fogva ezennel közhirré tétetik, miszerint az ezen társulat tulajdonát képező s a jolsvai határban fekvő nagy gyümölcsöskert az ott létező lakházzal együtt a folyó 1884. évi november hó 8-ik napjának délelőtti 10 órakor Jolsván a városháza tanácstermében tartandó nyilvános árverésen örök áron el fog adatni.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy a kitüzött helyen és időben 40 frt o. é. bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg.

Árverési feltételek alólirottnál bármikor előlegesen is megtekinthetők.

Jolsván, 1884. október hó 7-én.

Maléter Ede, társulati elnök.

Hirdetmény.

3503. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **a rimaszombati takarékpénztár, Rimaszombat városa és Hauser János és fia** bécsi czég végrehajtatónak özv. **Bacso-Molnár Julianna,** özv. **Lovas-Bacso-Julianna és Bacso István** végrehajtást szenvedők elleni 1200 frt, 183 frt 78 kr. és 42 frt 50 kr. tőkekövetelések és járulékai iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimaszombat városában fekvő, a rimaszombati 64. sztjkben foglalt özv. Bacso Molnár Julianna, özv. Lovas Ábrahámné szül. Bacso Julianna és Bacso István nevén álló 77. hrszámmal jelölt 53. sz. a. ház s beltelekre 1200 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi október hó 20-ik napján, délelőtt 10 órakor a rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog. — Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 120 frtot o. é. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni. Kelt Rimaszombatban, 1884. évi julius hó 11. napján. A rimaszombati kir törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. **Török,** kir. tszéki elnökh.

Nyomatja és kiadja **Rábely Miklós.** Rimaszombat, 1884. (Losonczi-utcza 24. szám.)